

Helsingin kaupunki

Pitkospuita Lammassaareen

Vanhankaupunginkoskelta pääset helposti Pornaistenniemen tervaleppälehdon luontopolulle. Lintutornin edessä on lintupiilo, josta voi tarkkailla lähietäisyydeltä nokikanoja. Joskus näkyville vilahtaa piilotteleva luhtakana ja kaulushaikara.

Pitkospuut vievät Lammassaaren lintutornille. Sen edustalle on vuodesta 1993 alkaen ennallistettu vanhaa laidunniittyä. Niityllä on itä-suomalaista perinnekarjaa, kyyttöjä. Laitumella pesivät punajalkaviklo, niittykirvinen ja keltavästäräkki sekä vielä keltaisempi sitruunavästäräkki, itäinen suurharvinaisuus.

Lammassaarta on vuokrannut Raittiusyhdistys Koitto vuodesta 1904. Saaren laella on jyhkeä hirsinen kokoontumistalo Pohjolan pirtti. Lammassaari on vanhaa työväen kesämaja-aluetta kuten myös Kivinokka.

Kohti parempaa

Lintueldorado houkutteli ornitologeja tänne jo 1830-luvulla, silloin lintumaalari Magnus von Wright alkoi retkeillä täällä.

Veden saastuminen hävitti suuren osan linturunsaudesta 1960- ja 70-luvulla. Veden laatu on parantunut viime vuosikymmeninä, pohjaeläimet, vesikasvit ja vesilinnut elpyneet. Viimeisen 30 vuoden aikana alueelle on asettunut pesimään paljon uusia lintulajeja. Tuoreimpia, vuosien 2014–2016 uusia pesimälajeja ovat laulujoutsen, merihanhi, kanadanhanhi ja kurki. Vantaanjoen tuomat ravinteet ja savisamennus haittaavat kuitenkin edelleen vesikasvien runsastumista.

Alueella on meneillään laajoja hoitotoimia kasviston ja linnuston suojelemiseksi. Rantalaitumien ennallistaminen on tuottanut hyviä tuloksia.

Alueella on sallittua

- Kävellä ja hiihtää jäällä suojelualueellakin.
- Kävellä kesämaja-alueilla.
- Veneillä, paitsi luonnonsuojelualueella, jonka raja on merkitty keltaisilla poijuilla. Nopeusrajoitus on 10 km/h.
- Poimia marjoja ja sieniä.
- Kalastaa muualla kuin suojelualueella. Vanhankaupunginkoski suvantoineen on erityisaluetta, joka vaatii erilliset luvat myös onkimiseen.
- Kulkea kytketyn koiran kanssa. Pornaistenniemessä on koirapuisto.
- Uiminen käy parhaiten Kivinokan uimarannalla.

Alueella on kiellettyä

- Kulkea luonnonsuojelualueella sulan veden aikana, paitsi pitkospuu- ja polkureiteillä.
- Kalastaa ja veneillä luonnonsuojelualueella.
- Kulkea sulan maan aikana Viikin pelloilla.
- Liikkua ulkoiluteillä ja jäällä moottoriajoneuvoilla.
- Tulenteko.
- Koirien irtipito.

Lintuparatiisi

Vanhankaupunginlahdella on tavattu kautta aikojen 300 lintulajia mikä on korkeimpia Suomessa yhdellä paikalla havaittuja lajimääriä. Alueella on 2000-luvulla pesinyt 125 lintulajia, joista parikymmentä on epäsäännöllisiä pesijöitä.

Vesilinnuissa runsaita pesimälajeja ovat sinisorsa, silkkiuikku, telkkä ja kyhmyjoutsen. Vähälukuisampina pesivät lapasorsa, heinätavi, harmaasorsa ja tavi. Ruovikkolajeista runsaimpia ovat ruoko- ja rytikerttunen sekä pajusirkku. Ruovikoissa elää myös eloisa pitkäpyrstöinen viiksitimali, joka asettui alueelle 1990-luvulla.

Rantojen tervaleppälehdoissa pesii kymmenisen paria pikkutikkoja. Rantapensaikkojen asukkaita ovat satakieli, punavarpunen, luhta- ja viitakerttunen.

Pesiviin petolintuihin kuuluvat lehto- ja sarvipöllö sekä nuoli- ja kanahaukka. Muuttoaikoina Viikissä nähdään kaikkia petolintulajejamme.

Ärjyvä haikarayhdyskunta

Harmaahaikarat asettuivat pesimään vuonna 2006 Lopin (Klobbenin) pikkusaareen. Nykyään tervaleppälatvoissa pesii kolmisenkymmentä haikaraparia. Ne saapuvat risupesilleen varhaiskevällä. Poikaset jättävät pesänsä heinäkuussa. Parhaiten näet haikarat ennen lehtien puhkeamista, Möylän kalliolta ja Purolahdelta niitä on hyvä katsoa aamuauringossa. Illalla yhdyskunta näkyy myötävalossa Lammassaaren lintutornista. Tyynellä koloniasta kantaautuu karjahtelua ja kakovia ääniä.

Teksti: Eero Haapanen

Valokuvat: Eero Haapanen ja Jari Kostet

Kuvitukset: Jari Kostet

Taitto ja kartta: Mainostoimisto RED

Kosken kalapaikka

Vanhankaupungikoski on Helsingin tärkein kalapaikka. Syksyisin siellä lipotaan siikaa. Tuhansia taimenia nousee kudulle Vantaanjokeen. Keväällä koskella kutevat kuoreet, vimpat ja nahkiaiset. Keskikesällä kuhan vetouistelijat kiertävät Vanhankaupunginselkää. Vanhankaupunginlahden runsaimmat saaliskalat ovat lahna, hauki ja kuha. Kalasto on monipuolinen, siihen kuuluvat ankerias, suutari, ruutaha, säynävä ja made. Istutettuja lajeja ovat toutain ja karppi.

Lahdella kalastavia lintuja ovat komea kalasääski ja karheaääninen räyskä, jotka pesivät kauempana merialueella.

Helsingin luontoon!

Viikki

Viikki

Retkelle
Vanhankaupungin-
lahdelle

www.hel.fi/helsinginluontoon

Monipuolinen Vanhankaupunginlahti

Vanhankaupunginlahti on Helsingin lintuparatiisi. Tämä maatuva merenlahti käsittää erilaisia märkejä elinympäristöjä: tervaleppäkorpia, rantaniittyjä, ruovikko-lampareita, sankkoja loputtomia ruovikoita ja matalia vesialueita. Rannoilla on ulkoilupolkuja, lintutorneja, kauniita kallioita, vanhoja metsiä ja Viikin pellot.

Metrolla metsään

Lahden itärannalla, Herttoniemen kupeessa on kolme metsäistä niemeä, Kivinokka, Fastholma ja Mölylä, joiden rantakallioilta on hyvä tähyillä Vanhankaupunginlahdelle. Tanne pääsee parhaiten Herttoniemen ja Siilitien metroasemilta.

Saunalahden rannalla Kivinokassa on alueen komein vanha kuusikko. Kivinokan edustalla pesii muutamien kymmenien silkkiuikkujen yhdyskunta. Ruovikko on nykyään sulkenut Saunalahden lampareeksi, jossa ärviöitä, hapsivitoja ja muita vesikasveja on paljon. Sinne kerääntyy loppukesästä alkaen kymmenittäin harmaasorsia, haapanoita, sotkia ja nokikanoja.

Suojelu

Vanhankaupunginlahti on Helsingin suurin luonnon-suojelualue. Se rauhoitettiin useassa osassa vuosina 1959, 1962 ja 1987. Vuonna 2005 luonnonsuojelualueetta laajennettiin käsittämään myös Saunalahti. Luonnon-suojelualue on Euroopan unionin Natura-alue ja EU on rahoittanut sen suojelutoimia. Vuonna 2016 suojelualueeseen liitettiin Mölylän metsä ja Pornaistenniemen tervaleppälehto. Suojelualueen laajuus on lähes 350 hehtaaria.

Lisätietoa Helsingin luonnosta:
www.hel.fi/luontotieto

Kirjallisuutta: Markku Mikkola-Roos ja Rauno Yrjölä (toim.), Viikki. Helsingin Vanhankaupunginlahden historiaa ja luontoa. Tammi 2000.

